

говоримо про важливе

Наталя Гавриш

4 Дитячі фантазії, або Як розвивати креативність дошкільників

Як свідчить досвід, діти, які мислять творчо, простіше розв'язують проблеми, ніж ті, що звикли дотримувати правил та інструкцій. Саме тому розвивати в дітей креативність потрібно з наймолодшого віку, й приділяти цьому не менше уваги, ніж виконанню практичних навичок. Скористайтеся рекомендаціями, щоб розпочати або поглибити цей процес у межах освітнього процесу



моніторимо освітній процес

Ольга Байер, Ніна Погрібняк

7 Особистісний розвиток дитини: які компетентності врахувати під час оцінювання

Скористайтеся порадами експертів, що допоможуть оцінити рівень сформованості рухової, здоров'язбережувальної та особистісної компетентностей старших дошкільників, і заберіть у сполу методичну скарбничку готовий листок експертного оцінювання



скачайте листок оцінювання на emetodyst.expertus.com.ua



працюємо з вихователями

Наталія Вишинська

13 Як правильно хвалити дитину, або Що не так зі словом «молодець»

Коли дитина розв'язує складне завдання, старасться, дорослі намагаються підбадьорити, похвалити її присемними словами, як-от «молодець», «чудово» тощо. Чи знаєте ви, що цього недостатньо, щоб підтримати дитину та надихнути її розвиватися? А деколи така підтримка навіть шкідлива. Чому так — пояснюємо в статті

Олена Брежнева

17 Навчаємо дітей логічних операцій під час роботи з природним матеріалом

З-поміж усіх освітніх змін найдинамічніші перетворення відбуваються з листям рослин: у клена, берези, осики воно жовтіє, у горобини, вишні й черемхи — червоніє, а в дуба — стає бронзовим. Не менш різноманітна й форма листочки: одні схожі на віяла, інші — на стріли, літачки тощо. Використайте усе це листкове різноманіття для логіко-математичного розвитку дошкільників, щоб допомогти їм опанувати операції порівняння, зіставлення, узагальнення

Олена Лігіченко

20 Опановуємо мистецтво данма під час осінніх прогулянок

Помітили, що звичні рухливі ігри та спостереження в природі під час прогулянки дітям вже наскучили? Маємо ідею, як провести осінню прогулянку і з користю, і для задоволення. Навчіть дошкільників створювати данмаи — мозаїки із природних матеріалів. Скористайтеся порадами зі статті, щоб правильно підготуватися до такої творчої діяльності й цікаво організувати її для дітей

комплектуємо методичний кабінет

24 План реалізації річного завдання з розвитку ігрової діяльності дошкільників




скачайте план на emetodyst.expertus.com.ua

26 Розвиваємо уяву дошкільників: два прийоми

професійно вдосконалюємося

- Світлана Бадер
- 28 **Правило кола: опануємо техніку командної взаємодії**
Педагогічний колектив — це команда. Для одних її учасників спільна робота з різних питань — це легко й цікаво, для інших — це те випробування. Аби допомогти педагогам набутися досвіду командної взаємодії, застосуйте техніку «Правило кола»

допомагаємо методисту-початківцю

- 34 **Самоосвіта педагога: що й коли робити**
-  скачайте чекліст на emetodyst.expertus.com.ua

піклуємося про найменших

- Вікторія Рагозіна, Світлана Бідна
- 36 **Як ознайомлювати малюків із декоративно-ужитковим мистецтвом**
У статті
- рекомендації, як організувати декоративну діяльність малюків
 - приклад конспекту заняття з декоративного малювання для дітей раннього віку

обмінюємося досвідом

- Вікторія Рагозіна, Алла Слюсар
- 41 **Артгалерея на склі — новий формат презентації дитячих робіт**
Шукаєте цікавий спосіб презентувати дитячі роботи? Скористайтеся досвідом колег та організуйте артгалерею на склі. У статті підкажемо, з чого почати та які вимоги взяти до уваги


допомагаємо інструктору з фізкультури


- Ліна Сварковська
- 44 **Зроби глибокий вдих, або Опануємо з дітьми основи дихальної гімнастики**
Подбайте про здоров'я своїх вихованців і навчіть їх дихальних вправ, виконання яких стане корисним вкрадненням у різні режимні моменти. У пригоді вам стануть поради зі статті

застосовуємо ІКТ


- Олена Стаєнна
- 49 **Як зробити сайт дитячого садка цікавим та інформативним**
Беріть у роботу практичні поради, що допоможуть ліпше підготувати інформацію на сайт вашого дитячого садка. У статті підкажемо, як скласти контент-план публікацій сайту, структурувати інформацію та зробити тексти цікавими

- Наталія Савінова
- 53 **Дистанційка не вдається: аналізуємо помилки**
Помітили, що дистанційний формат негативно впливає на ефективність роботи педагогів? Пропонуємо організувати роботу над помилками. У статті розглянемо п'ять основних проблем дистанційки та підкажемо як їх позбутися

- 56 **Що вам заважає ефективно працювати дистанційно**
-  скачайте анкету на emetodyst.expertus.com.ua

- 58 **Сім правил безконфлітного спілкування в чаті**
-  скачайте пам'ятку на emetodyst.expertus.com.ua

спілкуємося з батьками

- 60 **Як навчити дітей безпечної поведінки без обмежень та залякувань**
-  скачайте буклет на emetodyst.expertus.com.ua

свята й цікаві події

- 62 **Що відзначити в листопаді**



Помітили, що звичні рухливі ігри та спостереження в природі під час прогулянки дітям вже наскучили? Маємо ідею, як провести осінню прогулянку і з користю, і для задоволення. Навчіть дошкільників створювати данмали — мозаїки із природних матеріалів. Скористайтеся порадами зі статті, щоб правильно підготуватися до такої творчої діяльності й цікаво організувати її для дітей



Олена Літченко,
старший викладач кафедри
дошкільної освіти факультету
педагогічної освіти Київського
університету імені Бориса
Грінченка, канд. пед. наук

Опановуємо мистецтво данмал під час осінніх прогулянок

Осінь обдаровує нас різноманітними природними матеріалами, що прямо-таки лежать під ногами. Тут і листя різних кольорів, розмірів та форм, і жолуді, і каштани, і сухі квіти та спілі ягоди. Можна назбирати для творчості все, що забажаєш, не нашкодивши при цьому природі. Тож осінь — найбільш вдала пора, щоб навчити дітей створювати данмали.



Данмала — це різновид мандали — кругового зображення, елементи якого розміщені симетрично. Данмали викладають на площині у вигляді круглої мозаїки із природних матеріалів — опалого листя, квітів, плодів і навіть камінців. У данмалах зберігається властива класичним мандалам симетрія, але наявна й асиметрія, яка виникає завдяки унікальності кожного природного елемента.

У перспективі вміння збирати незвичайні мозаїки матиме для дітей не лише творчий, а й розвивальний потенціал. Тому з'ясуємо, що потрібно знати й врахувати, аби заняття в природі минуло вдало, а новий вид творчості припав дошкільникам до душі.

Які освітні завдання можна розв'язати

Створення данмал — це різновид арт-терапії, що буде корисним у роботі не лише вихователів, а й практичного психолога. **Передусім до створення данмал варто залучати гіперактивних, тривожних та імпульсивних дітей.** Така творчість **допомагає розвивати** уяву, творчі здібності, дрібну моторику, підвищує концентрацію уваги та знижує загальний рівень тривожності. По суті, викладаючи данмали, діти засвоюють новий для себе спосіб заспокоїтися, **зняти стрес** і впоратися зі складними емоціями. Згодом вони зможуть використовувати цей спосіб під час самостійної діяльності.

Колективна робота над данмалами дає змогу дошкільникам **відчувати радість від участі в спільній справі.** Як свідчить досвід, захоплені творчістю, діти виявляють бажання допомагати одне одному,

цікавляться результатами спільних зусиль. Це формує в них дружні, прихильні взаємини, розвиває навички взаємодопомоги.

Зрештою створення данмал є для дітей одним зі **способів само-вираження**, прояву своїх почуттів та емоцій. Символічне поєднання матеріалів, кольорів і форм слугує відображенням їхнього внутрішнього світу.

Як підготуватися

Оберіть місце. Знайдіть на території дитячого садка закуток, де не буде вітру. При цьому врахуйте, що він має бути на видноті, аби усі — дошкільники та їхні батьки — змогли помилуватися результатами дитячої творчості. Оголошіть дітям, що це місце — їхня **природна майстерня**, а вони самі — майстри.



За несприятливих погодних умов створити данмали можна й у приміщенні. У такому разі заздалегідь підготуйте необхідні природні матеріали й одноразові плоскі тарілки з широкими краями. Вони слугуватимуть основою, на якій діти викладатимуть свої шедеври. Окрім цього, для роботи в приміщенні об'єднайте дітей у невеликі групи по 3—4 особи, аби їм було зручніше.

Зберіть матеріали. Залучіть до цієї справи дошкільників. Для великої групи дітей підготуйте листя доволі великих розмірів, наприклад, кленове. Завдяки цьому діаметр данмал буде більшим, а отже, діти не заважатимуть одне одному, викладаючи нові й нові елементи. Живі квіти у своїх композиціях використовуйте лише в період, коли вони відцвітають. Нагадайте вихованцям, що рослини теж живі і їх потрібно оберігати.

Проведіть вступну бесіду. Перш ніж братися до творчості, розкажіть дітям, що таке мандали, ознайомте з їхнім різновидом — данмалами. Не заглиблюйтеся в історію та філософський зміст, говоріть передусім про візуальний бік цих видів мистецтва. Покажіть вихованцям готові зразки мандал і данмал, щоб вони самостійно проаналізували, у який спосіб створені ті й ті, що мають спільного та чим відрізняються. Усвідомивши принцип створення данмал, діти потім швидше продукуватимуть нові ідеї, як поєднати різні природні матеріали.

Орієнтовний конспект заняття зі створення данмал з дітьми старшої групи подано в *Додатку*.



Як організувати творчий процес

Розпочніть роботу із **дыхальної вправи**, що допоможе дітям сконцентруватися. Відтак розгляньте разом зібрані матеріали й обговоріть, які з них будете використовувати та який вигляд матиме готова данмала. Можете одразу продумати орієнтовний «ескіз» або формувати візерунок вже в процесі роботи.

Викладайте данмалу **від центру або країв круга**, орієнтуючись на задум. Якщо дітям не подобається результат, запропонуйте розібрати викладене й вигадати новий візерунок.



Працюючи над данмалою вперше, діти часто пошкоджують її. Адже, щоб акуратно викласти всі елементи, потрібна неабияка вправність. Тому в жодному разі **не варто їх підганяти** чи оцінювати. Натомість ліше хвалити за успіхи й за потреби м'яко спрямовувати в процесі роботи.

Наприкінці заняття повторіть дихальну вправу, яку проводили на початку, й обговоріть з дітьми, які емоції вони відчували, коли створювали данмалу.

Отже, мистецтво створення данмал доволі примхливе. Воно потребує від митця посидючості й концентрації уваги, яких інколи так бракує дітям. Утім, доклавши зусиль, дошкільники зможуть насолодитися результатом своєї праці — незвичайною мозаїкою, що поєднує красу природи й вправність рук людини. А ви отримаєте, ще один цікавий кейс до скарбнички методичних засобів.



Додаток

Осінні візерунки

Конспект заняття з дітьми старшого дошкільного віку

ЗАВДАННЯ:

- ознайомити дошкільників із мистецтвом створення данмал, навчити створювати їх самостійно;
- розвивати увагу, уяву, творче й просторове мислення, дрібну моторику, окомір, комунікативні навички;
- виховувати посидючість, акуратність, бажання доводити справу до кінця, прагнення до взаємодопомоги.

ОБЛАДНАННЯ Й МАТЕРІАЛИ:

- предметні картинки;
- картинки із прикладами данмал;
- природні матеріали для створення данмал;
- клубок пряжі.

ХІД:

Педагог запрошує дітей ствітати майстерню природи.

Бесіда «Хто творить красу?»

Вихователь пропонує дітям поміркувати, хто створює красу. Відтак пропонує розглянути картинки, які «розповідають» про творчість природи, і ті, що відображають результати творчої діяльності людини. Після цього вихователь спонукає дітей пошукати картинки із зображенням речей, до створення яких долучилися і природа, і людина.

Розповідь педагога

Педагог: Сьогодні в нашій майстерні природи ми теж поєднаємо красу, яку створює природа, і красу, яку створює людина. Ми збиратимемо мандали. Мандала — незвичайне слово, що означає «круг». Є багато різновидів мандал (*показує картинку із зразками*). Їх можна малювати фарбами або олівцями на папері, плести з ниток або вишивати на тканині, виготовляти з металу. Погляньте, яку всі вони мають особливість? Правильно, всі елементи в мандалах розміщені симетрично — з усіх сторін круга вони однакові. Сьогодні ми з вами навчимося створювати особливі мандали, викладені з листочків, квітів, камінців та інших природних матеріалів (*показує зразок*). Вони називаються данмалі. Як ви гадаєте, що нам знадобиться, щоб створити данмалі? (*Вігновігі дітей.*) Нумо зберемо красиві осінні листочки й інші природні матеріали, щоб наші данмалі були симетричними, однаковими з різних сторін. Але пам'ятайте, листочки рвати не можна. Бережімо природу — збираймо лише опале листя.

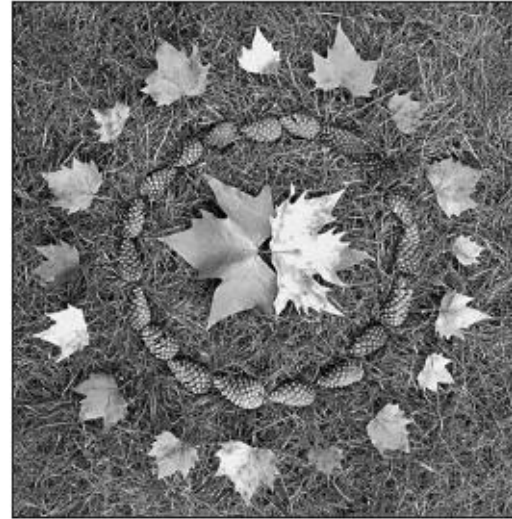
Діти збирають природні матеріали. Педагог допомагає та спрямовує їх у пошуках. Відтак запрошує всіх пограти.

Гра на згуртування «Дій разом — не зволікай»

Педагог пропонує дітям разом виконати якусь дію. Наприклад, одночасно ступити крок вперед, плеснути в долоні, вигукнути «Клас!», підстрибнути тощо. Спочатку він спонукає їх діяти



Закінчення Додатка



без попередніх домовленостей, щойно прозвучить команда. Якщо дітям складно зорієнтуватися й виконати завдання одночасно, вихователь пропонує потренуватися: «Я порахую до трьох і ми разом плеснемо в долоні».

Дихальна вправа

Педагог: Для того щоб налаштуватися на роботу в майстерні природи, виконаємо дихальну вправу. Зробіть глибокий вдих носом і наберіть якомога більше повітря. Вдихайте спокійно, не надувайте щоки й не підіймайте плечі. А тепер складіть губи трубочкою й повільно, через рот, випускайте повітря.

Діти повторюють вправу 3–5 разів. Педагог запитує в кожного, що він відчуває. Це час змоги відстежити, з якими почуттями діти розпочинають роботу.

Творча діяльність

Педагог запрошує дітей розглянути природні матеріали, які вони назбирали, й обрати серед них парні — найбільш схожі між собою. Відтак пропонує дітям візерунок першої данмали й роз-

повідає, як її викладати — від центра чи навпаки. За потреби орієнтовну схему данмали педагог зображує на асфальті за допомогою крейди.

Коли данмала готова, діти з педагогом стають навколо неї та роздивляються, які матеріали використали, яких кольорів більше/менше тощо. Також педагог запитує в дітей, що вони відчували, коли працювали над мозаїкою, що відчували зараз. Відтак пропонує вигадати для данмали назву.

Після обговорення назви й вибору найліпшого варіанту педагог пропонує повторити дихальну вправу.

Рефлексивна гра «Павутинка»

Діти сидять кружка й перекочують одне одному в хаотичному порядку клубок пряжі, поступово розмотуючи нитку, щоб утворилася павутинка. Кожен, до кого клубок потрапляє в руки, має сказати, що йому сподобалося чи не сподобалося під час заняття.

Наприкінці заняття педагог пропонує дітям об'єднатися в невеличкі групи і створити данмали за власним задумом.